

Vánoční test

1) Co znamená latinské slovo advent?

2) Proč se na svátek sv. Barbory nosívala do stavení větvička z ovocného stromu?

3) Proč se věřilo, že hospodyně nesmí vstát od štědrovečerního stolu?

4) Proč se dříve dávaly ve stavení do oken svíčky?

5) Jakým skutkem získal sv. Mikuláš pověst o své dobrotivosti?

6) Ze které země pochází zvyk zavěšování větvičky jmelí v místnosti?

7) Z jakých dob se do dnešních dnů dochovala víra, původně staré pohanské rituály, ve zlaté prasátko, magie jmelí, pálení purpury a příprava obřadního pečiva?

8) V jaké přírodní události vlastně tkví prastará podstata oslav vánočních svátků?

9) Z čeho se skládal tradiční český vánoční pokrm muzika?

10) Co bylo hlavní složkou pučálky - oblíbeného pokrmu z pohanských dob?

11) Proč se říká starému českému vánočnímu jídlu černý kuba?

12) Se kterou domácí činností byly spojeny bílé oděné obchůzkové bytosti lucie?

13) Jak je nazýván malý přenosný betlém, se kterým obcházely děti stavení?

14) Jakou událost symbolizuje den 28. 12. nazývaný Mlád'átka?

15) Kdy a kde se v Praze údajně poprvé objevil nazdobený vánoční stromeček?

16) Co je to myrha, kterou přinesli tři králové Ježíškovi?

17) Se kterým městem je spojen osud Jana Jakuba Ryby, autora České mše vánoční?

18) Ve které zemi nosí dárky trpasličí dědeček Jultombe spolu s trpaslíky Julnissar?

19) Čemu se dříve říkalo calta, štědrovka nebo húska?

Vánoční test

1) Co znamená latinské slovo advent?

- příchod

2) Proč se na svátek sv. Barbory nosívala do stavení větvíčka z ovocného stromu?

- aby děvčata vyvěstila, zda se příští rok vdají - podle toho, zda větvíčka vykvetla

3) Proč se věřilo, že hospodyně nesmí vstát od štědrovečerního stolu?

- protože by slepice neseděly na vejcích. Většina vánočních zvyků a pověr se týkala hospodářství - zvířat, polností, ovocných stromů, počasí... - lidé se snažili všemožnými úkony zajistit hojnost a zdraví i do dalšího roku.

4) Proč se dříve dávaly ve stavení do oken svíčky?

- aby trefily zpátky ke stolu duše zemřelých předků, dokonce se pro ně i prostíralo ke stolu

5) Jakým skutkem získal sv. Mikuláš pověst o své dobrotivosti?

- svými penězi vykoupil tři dcery jednoho kupce z nevěstince

6) Ze které země pochází zvyk zavěšování větvíčky jmelí v místnosti?

- z Anglie - dodnes mnoho rodin věří v jeho kouzelnou moc a málokde chybí o Vánocích zavěšená větvíčka. Čím více bílých bobulek jmelí má, tím více štěstí na Vás prý v novém roce čeká. Ke snům o jmelí patří i řada výkladů...

7) Z jakých dob se do dnešních dnů dochovala víra, původně staré pohanské rituály, ve zlaté prasátko, magie jmelí, pálení purpury a příprava obřadního pečiva?

- z dob Keltů

8) V jaké přírodní události vlastně tkví prastará podstata oslav vánočních svátků?

- v zimním slunovratu - symbolizuje ho světlo a zapalování svíček

9) Z čeho se skládal tradiční český vánoční pokrm muzika?

- z kousků sušených švestek, jablek, hrušek a meruněk, které se rozvařily a okořenily, precedily přes pláténko, přidala se lžíce povidel, hrozinky, vlašské ořechy a nastrouhaný perník... vše se považilo a muzika se podávala horká na dřevěných miskách. Ještě na počátku 20. století nechyběla na žádném štědrovečerním stole.

10) Co bylo hlavní složkou pučálky - oblíbeného pokrmu z pohanských dob?

- hrách - nabobtnalý se nechal 2 - 3 dny klíčit - pučet, pak se opražil na omastku nebo na sucho a podával se slazený medem, cukrem nebo osolený a opepřený. O Vánocích a Velikonocích (velikonoční pražmo) prodávaly pučálku v Praze v Kotcích tzv. baby Pučálnice.

11) Proč se říká starému českému vánočnímu jídlu černý kuba?

- podle hřibů modráků, které se do kuby přidávají a zbarvují pokrm dočerna

12) Se kterou domácí činností byly spojeny bílé oděné obchůzkové bytosti lucie?

- předení lnu - v den jejich obchůzky se nesmělo příst vlákno, neposlušným hospodyním lucie rozmetaly napředené nitě po místnosti

13) Jak je nazýván malý přenosný betlém, se kterým obcházely děti stavení?

- skříňkový

14) Jakou událost symbolizuje den 28. 12. nazývaný Mládátka?

- malé chlapce ve věku do dvou let pobité na Herodův příkaz v Jeruzalémě, kteří se stali prvními

obětmi křesťanské víry. Herodes, židovský král, patřil k nejbezohlednějším a nejkrvavějším postavám světových dějin. Známa Betlémská kaple v Praze byla zasvěcena právě Mládětkům betlémským.

15) Kdy a kde se v Praze údajně poprvé objevil nazdobený vánoční stromeček?

- 1812, u režiséra Leibicha v Libni

16) Co je to myrha, kterou přinesli tři králové Ježíškovi?

- sušená vonná pryskyřice z myrhovníku

17) Se kterým městem je spojen osud Jana Jakuba Ryby, autora České mše vánoční?

- Rožmitál pod Třemšínem. Jakub Jan Ryba žil v letech 1765 - 1815. Rybova mše je obdobou jesličkové hry přenesená na strukturu mše, zasazená do prostředí českého venkova - a co více - v českém jazyce! Brzy po svém vzniku vzbudila velký ohlas a stala se symbolem českých Vánoc. Rybův život byl pravým opakem této radostné a krásné skladby - po celý život narážel na neporozumění vrchnosti, ve své učitelské práci, měl dlouhé spory s místním farářem. Také ho mučila krutá nemoc. Ten osudný den byl zřejmě nevyhnutelný... neodolal slovům svého oblíbeného Seneky: abych dobře umřel, musím umřít rád... a na okraji lesa nedaleko Rožmitálu si podřezal žíly. Zbylo po něm sedm dětí a manželka Anna.

18) Ve které zemi nosí dárky trpasličí dědeček Jultombe spolu s trpasličky Julnissar?

- ve Švédsku. Občas však na sebe vánoční skřítek bere podobu kozla, podle legendy o starém lakomém kozlovi, který odmítl darovat Ježíškovi chlup na teplou přikrývku. Vánoce ve Švédsku jsou oslavami živého světla, elektrické žárovky se nepoužívají, v každé domácnosti hoří mnoho svíček.

19) Čemu se dříve říkalo calta, štědrovka nebo húska?

- vánočce - vánočky patří mezi nejstarší české obřadní pečivo, kousek se dával dobytku, další kousek se házel do studny, aby měla doboru vodu a kousek musel dostat i dobrý služebník ale špatný pán - oheň.